

Ét sogn, to kirker og mangfoldige traditioner til en mangfoldig menighed

Årskadence for gudstjenesterne i Tornby-Vidstrup sogn(e)

Kirken den er et gammelt hus,
står, om end tårnene falde;
tårne fuldmange sank i grus,
klokker end kime og kalde,
kalde på gammel og på ung,
mest dog på sjælen træt og tung,
syg for den evige hvile.

Himlenes Gud vist ej bebor
huse, som hænder mon bygge,
arke-paulunet var på jord
kun af hans tempel en skygge;
dog sig en bolig underfuld
bygged han selv af støv og muld,
rejste af gruset i nåde.

Vi er Guds hus og kirke nu,
bygget af levende stene,
som under kors med ærlig hu
troen og dåben forene;
var vi på jord ej mer end to,
bygge dog ville han og bo
hos os i hele sin vælde.

- Grundtvig 1836

Der har gennem de seneste 10-15 år været skriftende kadencer for gudstjenesterne i Tornby og Vidstrup kirker. Tidligere var der altid to gudstjenester ved hver højmesse, i dag er det undtagelsen. Senere har der været gudstjeneste på skift mellem de to kirker, og en overgang, under en eller flere af de forgangne præster, var der to gudstjenester i Tornby for hver enkelt gudstjeneste i Vidstrup.

De senere år er det gået på skift i en vekslen mellem de to kirker, og så med to gudstjenester Juleaftensdag, Juledag og Påskedag. I samarbejdssognene i Hirtshals, Horne og Asdal, er der kun én gudstjeneste i én af kirkerne Juledag og Påskedag. I Hirtshals er det i Hirtshals kirke, i Horne-Asdal er det i Horne Kirke.

Aalborg stift arbejder lige nu med et strukturudviklingsprojekt, fordi både demografi og kirkekulturen ændrer sig. Det gør arbejdsmarkedet også. Pilen peger mod flere friweekender til præster og andet personale og derfor skal der økonomiseres med antallet af højmesser.

Vi skal som folkekirke på samme gang fastholde de stærke traditioner, udvikle nye traditioner til nye typer af kirkegængere, og have modet til at give slip på de traditioner, som ikke er bæredygtige. Lige nu kan vi selv være med til at påvirke udviklingen, om føje år beslutter udviklingen det for os. Hensigten med det følgende er således at være på forkant og selv sætte retningen.

Den 'nøgle' for kadence i kirkerået, som præsenteres på de næste sider er både en fortsættelse af det bestående og nogle forslag til nyskabelser. Der har været en forudgående drøftelse i et mindre udvalg nedsat af menighedsrådet. Forslagene bakes op af hele udvalget.

De følgende forslag tager afsæt i følgende principper:

1) Der er én menighed, som har to kirker. Ingen af de to kirker er særligt nogens og skal derfor heller ikke betjenes for nogens skyld, men begge kirker skal benyttes med de særlige muligheder, som de to kirker har. Begge kirker skal opleves som relevante kirker for hele menigheden.

2) Der er én menighed, men forskellige grupper af kirkegængere. Demografiske forskelle er derfor vigtigere end geografiske. Populært formuleret: det handler mere om målgrupper end om matrikelnumre.

- Der er en fast kernemenighed, som kommer til højmesse uanset den fysiske kirke.
- Der er en større gruppe af kirkegængere, heraf særligt yngre og familier, som går mere sporadisk til gudstjeneste og som primært gør det i Tornby pga. demografien.
- Der er en stadigt mindre håndfuld i begge byer, som primært går i den stedlige kirke.

3) Der er to kirker, med hver deres særkender og omgivelser, som derfor også inviterer til forskellige former for højmesser. De følgende forslag forsøger at udfolde de muligheder.

4) I lighed med vores samarbejdssogne skal der fremover kun være flere gudstjenester samme dag, hvor antallet af kirkegængere inviterer til det. Det vil sige juleaften.

5) De forskellige gudstjenester på særlige dage i kirkeåret skal ligge på et fast tidspunkt for at skabe gode traditioner.

6) Vi skal bruge vores ressourcer rigtigt, så der også bliver tid til og rum for at udvikle og skabe nye gode traditioner. Ligeledes skal vi tage et vist hensyn til praktikken i jul og påske. Det må gerne også være effektivt og praktisk.

7) Visionen om *Ét sogn med to kirker og mangfoldige traditioner til en mangfoldig menighed* og ønsket som at skabe kontinuitet afløser hidtidige fordelingsmekanismer som f.eks.

- den, der tilsiger, at der skal være flere eller færre gudstjenester det ene eller det andet sted på grund af befolkningsgrundlaget;
- den, der tilsiger, at der på bestemte søndage skal være gudstjenester i begge kirker for at tilgodese én geografisk del af menigheden frem for en anden, og
- den, der tilsiger, at højmessetiderne eller valg af kirke ved en bestemt højmesse skal veksle mellem årene for at skabe lige vilkår.

8) Det er som hidtil fortsat sognepræsten, som endeligt tilrettelægger gudstjenesterne og deres placering i geografi og kalender i dialog med menighedsråd, kirkekontor, præstekolleger og den musikalske og kirkelige betjening.

Højmessernes løbende vekslen

Højmesserne skal generelt veksle mellem Tornby og Vidstrup kirker på skift. De to kirkerum, de to orgler og den vekslen, der også er mellem gruppen af kirkegængere, giver gode muligheder for på den måde at skabe en hensigtsmæssig varians i højmessernes form. Denne vekslen går delvis igen i de særlige søndage, hvilket oversigten nedenfor også anskueliggør.

1. søndag og de andre søndag i advent, Julesøndag, Kristi Himmelfarts dag og Trinitatis søndag følger søndagenes vekslen, men Trinitatis eller Kristi Himmelfart kunne potentielt være en kommende fælles gudstjeneste i Tornby Kirke sammen med menighederne i Horne-Asdal og Hirtshals-Emmersbæk.

De særlige højmesser og festhøjmesserne

Juleaften: Vidstrup kl. 13.30; Tornby kl. 15.30

Der er stor tilstrømning til gudstjenesterne juleaften. i 2025 var det lige ved, at der skulle afvises folk ved døren i Tornby, givetvis fordi tidspunktet i Vidstrup lå sent. Vi foreslår fast tidlig gudstjeneste i Vidstrup og sen i Tornby for at skabe kontinuitet.

Juledag: Vidstrup kl. 10.30

Også juledagsmenigheden har en del kirkegængere uden for den faste menighed, mange kommer kørende fra sommerhusene. Vi foreslår at samle menigheden i Vidstrup, som så vil kunne fyldes halvt op til en samlet festgudstjeneste.

Anden juledag: Vidstrup kl. 10.30

Sankt Stefans dag er en meget lille gudstjeneste uden stort fremmøde. Vi foreslår, at den ligger fast i Vidstrup, som også har messehagel til dagen og hvor selv et mindre fremmøde fylder op i kirkerummet.

Nytårsdag: Tornby Kirke kl. 14.00

Vi foreslår, at nytårgudstjenesten, som de senere år har ligget i Tornby kl. 16.00, rykkes frem til kl. 14.00, og at der efterfølgende serveres kransekage og champagne i våbenhuset.

*Hellig Tre Kongers søndag: Tornby Kirke kl. 10.30

Der er ikke lige nu faste traditioner for Hellig tre kongers søndag. Men evangeliet kalder på at lave en familiegudstjeneste. Af den grund, og fordi de tre konger fremgår af alteret, foreslår vi fast gudstjeneste i Tornby Kirke kl. 10.30 eller eventuelt kl. 14.00.

Fastelavns gudstjeneste: Vidstrup Kirke kl. 14.00

Der er tradition for eftermiddagsfastelavns gudstjeneste i Vidstrup Kirke, den tradition foreslår vi fastholdt, men i dialog med Tornbyhallen for at undgå sammenfald som i år.

Palmesøndag: Tornby Kirke kl. 10.30 (undertiden 09.00)

Palmesøndag er indgangen til den stille uge og afslutningen af fasten. Den kalder både på sommerhusgæster og på børn og unge, og konfirmander, fordi indmarchen i Jerusalem er så malerisk. Ofte vil det være den søndag, som potentielt betjenes af nabopræsten. Vi foreslår, at den fast ligger i Tornby af hensyn til kontinuitet.

*Skærtorsdag: Vidstrup Kirke kl. 17.30

Skærtorsdag kalder både på rydning af alteret, som der før har været tradition for, og på et efterfølgende opmuntrende fælles måltid. Af begge grunde foreslår vi fast gudstjeneste i Vidstrup, og kan vi få spejderne med på at servere lam og brød i spejderhuset efterfølgende i varmen fra brændeovnen, medmindre det er varmt forår og sen påske, så vi kan være udendørs, ville det være helt perfekt. Vi foreslår kl. 17.30, også hvis det 'blot' er en gudstjeneste i kirken uden noget efterfølgende i spejderhuset.

Langfredag: Tornby kl. 10.30

Langfredag foreslår vi, fast placeres i Tornby kirke kl. 10.30 med det lille hvide kors på et alter uden bord. Og uden nadver. Det følger sædvane.

Påskedag: Tornby Kirke kl. 10.30

Påskedag er kirkens store festdag, hvor både den faste menighed og den mere sporadiske menighed møder frem. Den kunne kalde på kor og gæstesolister, og ikke mindst på at samle alle i menigheden, så det også bliver den fest, det fortjener at være. Vi foreslår, at den ligger i Tornby Kirke.

Anden påskedag: Vidstrup kirke kl. 10.30 (undertiden kl. 09.00 ligesom Palmesøndag)

Påskens fejring kræver to dage, før vi er kommet gennem glæden og salmerne, og heldigvis har menigheden to kirker, så vi også får lidt afveksling. Vi foreslår, anden påske dag afholdes i Vidstrup Kirke.

Pinsedag: Tornby Kirke kl. 10.30

Pinsedag er en lidt overset, men vigtig festdag. Den har traditionelt ligget i Tornby kirke og det foreslår vi, den fortsætter med. Man kunne argumentere for at flytte den til Vidstrup, da kirkeårets farve er rød, og Vidstrup har et rødt messehagel, og da det er en søndag, som særligt kalder på den faste kerne af kirkegængere, som gerne flytter sig. Vi lægger op til en drøftelse i menighedsrådet.

Anden Pinsedag: Emmersbæk Kirke

Anden Pinsedag har de senere år været en fælles friluftsgudstjeneste i Emmersbæk, det foreslår vi fastholdt.

*Sankthansgudstjeneste i Plantagen kl. 10.30

Vi foreslår en ny friluftsgudstjeneste i Plantagen, eventuelt på kirkens grund, enten søndag før eller efter sankthans. Den vil ligge på forskellige søndage efter trinitatis

Høstgudstjeneste i Æblelunden i Vidstrup kl. 14.00

Der er tradition for høstgudstjeneste i midten eller slutningen af september. Tidligere har der været høstgudstjeneste i begge kirker. Det stoppede i et præsteskit og vi foreslår, at der i tråd med visionen kun er én høstgudstjeneste.

Allehelgenssøndag: Tornby Kirke kl. 10.30

Alle helgens søndag har i hvert fald de sidste to år været afholdt i Tornby Kirke. Der er meget få bisættelser/begravelser i Vidstrup Kirke og både af hensyn til visionen om én menighed, og for at undgå at en Allehelgensgudstjeneste bliver en privatmesse for en enkelt familie, foreslår vi, at den fast ligger i Tornby Kirke

Afsluttende bemærkninger

Som det kan ses af ovenstående, er der allerede i dag en løbende vekslen i brugen af de to kirker og der sker ikke nævneværdigt ved den fordeling ved kun at have én gudstjeneste henholdsvis juledag og påskedag, slet ikke hvis der etableres en skærtorsdagstradition i Vidstrup.

En del af øvelsen har således også været at få et fælles samlet overblik.

Den faste menighed er mere mobil, mens den mere sporadiske menighed er mere spontan og på gåben. Derfor er skumringsgudstjenesterne også velplaceret i Tornby, mens kirkegårdsområdet i Vidstrup inviterer til flere udendørs gudstjenester hen over sommeren.

Vi skal tænke i muligheder og ny formater. Det stiller forskellige krav til os som kirkens tjenere. Vi skal på én gang samle menigheden i det kirkelige fællesskab og sørge for at være kirke der, hvor menigheden kan blive til kirke. For kirken er ikke sten på sten, den er relationer mellem mennesker i forhold til Gud. Kirken er bygget af levende stene.

Derfor indledte Grundtvigs fine salmevers også dette papir.

